

ZURNAL 21

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 21

• 6. dubna 2012

V čísle:

Univerzita má nový Organizační řád • Mezinárodní sympozium se věnovalo fenoménu moderny • Otázky pro rektora UP • Zblízka v dálce: Kambodža • Ještě k ohrožení akademické svobody a autonomie VŠ • Březnová produkce VUP • Diskuse, názor, ohlasy

• V předvelikonočním týdnu připravili členové Vysokoškolského katolického hnutí Olomouc a olomoucké Akademické farnosti benefiční divadelní představení „Pašijové hry“. Biblický příběh o utrpení a smrti Ježíše Krista v rozšířeném a aktualizovaném pojetí představilo na padesát herců 3. dubna na pódiu kina Metropol.

-map-, foto -mo->

Národní ekonomická rada vlády představila návrhy na změny financování vysokých škol

■ Národní ekonomická rada vlády (NERV) sestavila návrhy na několik konkrétních opatření, která by měla vést ke změnám současného nepříznivého stavu financování veřejných vysokých škol. Jejich rychlejší a jednodušší realizaci má umožnit částečná nelegislativní povaha těchto návrhů. Zavedení opatření by navíc podle propočtů NERVu ušetřilo miliardy korun ročně.

„Veřejné vysoké školy byly systémem financování v poslední dekádě motivovány k tomu, aby nabíraly a udržely co nejvíce studentů v podstatě bez ohledu na kvalitu. Jsem přesvědčen, že návrhy NERVu mohou v tomto ohledu prospět k řešení některých problémů, a to zvláště za situace, kdy se ukazuje, že z časových, technických a legislativních důvodů se v tomto volebním období již nestačí zavést systém odloženého školného,“ uvedl premiér Petr Nečas na tiskové konferenci 22. března, na níž spolu se zástupci NERVu doc. Danielem Münichem a doc. Jiřím Schwarzem představil některé návrhy změn.

Navrhované změny by měly směřovat k racionalizaci chování jak studentů, tak vysokých škol. Ty by měly být motivovány ke zvyšování kvality a efektivity výuky, a nikoli k nabírání masových počtů studentů. Tento trend vedl podle

Daniela Münicha k „bratrovražednému“ boji vysokých škol o studenty, které se snažily získat studenty bez ohledu na jejich kvalitu a udržet si je co nejdéle. V důsledku toho je podle analýzy NERVu doba vysokoškolského studia v ČR jedna z nejdelších v Evropě. První z navrhovaných změn proto předpokládá, že stát bude financovat pouze standardní dobu studia. Skončila by tak současná praxe, kdy stát vysokým školám plošně financuje i studenty, kteří studují až o jeden rok déle, než je akreditovaná standardní doba. Vysokým školám by stát také měl přestat financovat studenty, kteří program dané úrovně již jednou vystudovali – tzv. další studium.

Změn by mělo doznat také financování studentů v magisterských programech. Členové NERVu se s premiérem shodli, že jejich počet je v současné době příliš vysoký. Současný sys-

Dokončení na str. 4

V Uměleckém centru se představila významná klavíristka Jitka Fowler Fraňková

■ Katedra muzikologie FF UP připravila pro milovníky vážné hudby na 27. března klavírní recitál významné interpretky Jitky Fowler Fraňkové, držitelky diplomů z několika světových univerzit. J. F. Fraňková koncertuje jako sólistka nejen v České republice, ale také v Rakousku, Švýcarsku, Německu a dalších evropských zemích, stejně jako např. Mexiku či USA. Vystupuje s řadou národních i mezinárodních komorních a symfonických orchestrů. Je také viceprezidentkou občanského sdružení klavírních pedagogů EPTA Česká republika, často hostuje jako lektorka na klavírních kurzech po Evropě a Severní Americe.

Koncertu v Kapli Božího Těla předcházela její přednáška s názvem „Dorothy Taubman – Neviditelná rotační technika“.

-red-, foto -mo-

Brány Academia filmu Olomouc se otevrou v úterý 17. dubna

■ Prezentovat vědu jako dynamickou, rozmanitou a hravou sféru začne už za několik dní Mezinárodní festival populárně-vědeckých filmů Academia film Olomouc. Jeho 47. ročník zahájí 17. dubna ve 20 hod v kině Metropol jedinečná projekce *Létající monstra s Davidem Attenboroughem 3D*. Prostřednictvím tohoto díla se veřejnosti nabídne možnost, jak proniknout hlouběji do pradávnej minulosti, možnost, jak podkrýt odpovědi na dosud nezodpovězené otázky.

Letošní ročník festivalu AFO se bude věnovat poměrně provokativním tématům – zaměří se jak na utopické či dystopické scénáře naší budoucnosti, tak na komplikovaný vztah mezi vědou a náboženstvím. Hlavním hostem festivalu bude

Dokončení na str. 3

Univerzita má nový Organizační řád

■ Organizační řád Univerzity Palackého je základní vnitřní normou UP. Vyplývají z něj všechny ostatní vnitřní normy a musejí s ním být v souladu. Novou podobu Organizačního řádu UP přijal ve znění pozměňovacích návrhů 21. března Akademický senát UP. Senátoři svým usnesením rektora UP dále požádali, aby do 30. září předložil i nový Katalog prací.

Základem Organizačního řádu UP je jeho první, obecná část, která stanovuje základní zásady organizace, řízení a rozdělení kompetencí a odpovědnosti v hierarchických vazbách. Tyto zásady jsou platné napříč celou Univerzitou Palackého.

Obecnou část následuje oddíl, který se věnuje postavení a působnosti jednotlivých organizačních útvarů Rektorátu UP jako centrálního zařízení. Struktura této části je navržena v souladu s novými předpisy, výzvami, úkoly a může se v souladu se zákony měnit.

„V této struktuře jsou obsaženy pozice, které sledují rozvoj univerzity. Nejde v tomto smyslu o pohled zákona. Např. Univerzita Palackého z pohledu zákona nepotřebuje oddělení komunikace v takové šíři, v jaké jej má. Víme ale, že jej UP chce, neboť ví, že činnost propagace, informování pracovníků, studentů i široké veřejnosti považuje za potřebné. V aktuální struktuře se např. objevuje také oddělení strategie, které však v současné době nemá na UP zastavení. Je tam proto, že jsem přesvědčen, že potřebujeme někoho, kdo bude sledovat, jak se chovají české i zahraniční univerzity, z čehož budeme moci i stanovit strategii dalšího rozvoje univerzity, někoho, kdo bude vyhodnocovat strategické materiály ČR, EU, OECD apod., jakož i materiálů klíčových institucí národního a evropského a vzdělávacího protostoru,“ sdělil Žurnálu UP rektor UP prof. Miroslav Mašláň. Třetí část Organizačního řádu pak jednotlivé útvary centrálního zařízení popisuje.

Jak dále rektor UP uvedl, nový Organizační řád UP vznikl proto, že stávající dokument zastaral a aktuální strukturu Univerzity Palackého nepopisoval. „V průběhu času došlo v některých případech ke změnám názvů jednotek i ke změnám v počtech zaměstnanců v těchto jednotkách. Nová podoba tohoto dokumentu situaci na UP aktualizuje a navíc sleduje i její rozvoj,“ doplnil prof. Miroslav Mašláň, rektor UP.

Organizační řád UP byl vytvořen v gesci JUDr. Moniky Horákové, Ph.D., prorektorky pro vnitřní organizaci UP. Dokument se připravoval zhruba rok.

Milada Hronová

(Další informace o Organizačním řádu UP na str. 4 – rubrika „Otázky pro rektora UP“)

Návrhy kandidátů pro Přednášku k počtě J. L. Fischera

Do 20. dubna mohou členové akademické obce UP podávat návrhy kandidátů k proslovení Přednášky k počtě J. L. Fischera. Návrh se stručným zdůvodněním může podat každý člen akademické obce prorektorovi UP prof. Lubomíru Dvořákovi, CSc.

Z navržených kandidátů bude vybírat komise tvořená zástupci fakult a předsedou komise, kterým je prof. L. Dvořák.

Přednáška k počtě J. L. Fischera se každoročně uskutečňuje jako projev ocenění prvního rektora Univerzity Palackého. Jejím proslovením bývají počtény významné české nebo zahraniční osobnosti z kterékoliv vědní oblasti.

Druhý ročník mezinárodního sympozia Umění a kultury střední Evropy se věnoval fenoménu moderny

■ Katedra bohemistiky FF UP ve spolupráci s Ústavem české literatury a literární vědy FF UK v Praze, Katedrou bohemistiky FF JU v Českých Budějovicích a Ústavem pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., uspořádala ve dnech 27. – 28. března druhý ročník mezinárodního interdisciplinárního sympozia Umění a kultury střední Evropy na téma „Fenomén moderny“. Na sympozium se sjelo na pětáctyřicet domácích i zahraničních badatelů, především z řad literárních historiků, teoretiků a kritiků, ale přítomni byli také lingvisté, muzikologové, kunsthistorikové či teatrologové.

Program probíhal paralelně na dvou místech, v aule FF UP a v zasedacím sále Děkanátu FF UP. Sympozium, které trvalo dva dny, bylo zakončeno obecnou diskuzí u kulatého stolu, kde moderátoři a zpravodajové jednotlivých přednáškových bloků shrnuli nastolené otázky a problémy.

Ústřední otázkou celého sympozia bylo vymezení pojmu moderny. Účastníci diskuzi považovali za nutné dosáhnout alespoň rámcové shody na tom, co je to moderna. Jedině tak bylo podle názorů mnohých z nich možné zamýšlet se nad tím, kdy moderna začala, kdy, pokud vůbec, skončila a co vlastně znamenala pro vývoj umění v jeho jednotlivých oblastech. O vymezení moderny se pokusily už dva vstupní referáty. Josef Vojvodík z Ústavu české literatury a literární vědy FF UK se ve svém příspěvku snažil postihnout konstituující rysy moderny, zatímco Jan Kořenský z Katedry bohemistiky FF UP se zamýšlel nad tím, zda nám pro postihnutí charakteru moderny pomůže analýza současné, jeho slovy „post-postmoderní“ situace.

Následující referáty se věnovaly problematice moderny už na konkrétních příkladech: z analýzy literárních, výtvarných či hudebních děl vyvozovali autoři jednotlivých příspěvků důležité poznatky pro určení charakteru moderny co do jejich typických tvůrčích postupů, tvárných prostředků či preferovaných témat. Na základě těchto analýz se postupně odhaloval obraz moderny jako složitý komplex často vzájemně protichůdných uměleckých projevů, pro které bylo jen velmi obtížné najít společné rysy. Několik z nich se však podařilo pojmenovat, byly to především ironie, experiment, zpochybňování autorského subjektu a ideologičnost.

V závěrečné diskuzi u kulatého stolu se účastníci sympozia shodli na tom, že máme-li posuzovat dějiny moderny, její konkrétní projevy zachycené v mnoha stále živých a inspirativních dílech 20. století, je skutečně třeba najít společné vymezení daného pojmu, a teprve pak se zabývat vztahem avantgardy a moderny nebo postavením jednotlivých „ismů“ v rámci moderny, klást si otázku po typicky modernistických tvůrčích postupech, dohadovat se o tom, zda existovaly různé moderny v závislosti na areálovém vymezení (Irina Wutsdorff z univerzity v Tübingenu například nadhodila otázku pražské moderny jako svébytné skupiny autorů), uvažovat nad možným završením moderny v postmoderně, nad modernou coby utopickým projektem a původcem velkých ideologických katastrof 20. století, či vnímat modernu jako radikální relativizaci všech předchozích tradic jdoucí napříč společenskými, politickými, hospodářskými a kulturními oblastmi. Tyto i jiné problémové okruhy zůstávají otevřené pro další ročníky sympozia.

*Mgr. Martin Lukáš, Katedra bohemistiky FF
foto Marek Otava*

STRUČNĚ

■ Katedra muzikologie FF zvala 26. března do Kaple Božího Těla na **Večer japonské a české hudby**. Hudební cyklus představil mj. interpretační a pěvecké umění japonského studenta Noritara Deie (na snímku vlevo dole). ■ V divadelním sále Uměleckého centra UP se ve dnech 26. a 27. března konala divadelní představení, ve kterých vystoupili **studenti čtvrtého ročníku oboru Speciální pedagogika – dramaterapie** v rámci výcviku boalovských technik divadla utlačovaných (viz snímek vpravo). ■ I letos připravili studenti Katedry aplikovaných pohybových

aktivit ve spolupráci s katedrou a jejím Centrem aplikovaných aktivit FTK tradiční Karneval APA. Pátý ročník s podtitulem Roztancíme celý svět aneb **Cesta kolem světa za jednu noc** proběhl 30. března v prostorách Regionálního centra Olomouc. ■ Vernisáží výstavy „Francie v Olomouci“ byly v prostorách Slovanského gymnázia Olomouc 2. dubna zahájeny letošní **Dny francouzské kultury**, které pořádá až do 26. dubna Katedra romanistiky ve spolupráci s bilingvní česko-francouzskou sekcí SGO a za podpory Francouzské ambasády v ČR. *-red-, foto-mo-*

Vejdovského olomoucký vědecký den potrinácté přivítal přední české oftalmology

Ve velké posluchárně Právnické fakulty UP se 31. března uskutečnil 13. Vejdovského olomoucký vědecký den. Významného setkání předních českých sítnicových specialistů i ostatních oftalmologů se letos zúčastnilo 425 lékařů a 60 zástupců firem.

Bylo předneseno 31 odborných sdělení. Autoři šesti z uvedených příspěvků působí na Oční klinice LF UP a FNOL. Setkání bylo rozděleno do pěti bloků: zánětlivá onemocnění sítnice a cévnatky, retinopatie nedonošených dětí (postižení sítnice nejčastěji jako následek podávání kyslíku v inkubátoru), epiretinální membrány (blány před centrem sítnice), centrální serózní chorioretinopatie (otok centra sítnice, nejčastěji u mladých mužů po stresové situaci) a varia. Po prvních čtyřech blocích následovala zajímavá panelová diskuze a interaktivní kvíz, do něhož se zapojilo celé auditorium. Cenu za nejlepší přednášku v roce 2011, udělovanou Českou vitreoretinální společností (ČVRS) autorům do 35 let, převzali z rukou prezidenta ČVRS prim. MUDr. Jana Ernesta, Ph.D.: 1. místo MUDr. Radka Švancarová (Oční oddělení Fakultní Thomayerovy nemocnice Praha, Oční ambulance Centra diabetologie IKEM, Praha), 2. místo MUDr. Juraj Šimčík (Oční klinika LF UP a FNOL), 3. místo MUDr. Lenka Hecová (Oční klinika LF UK v Plzni a FN Plzeň).

13. Vejdovského olomoucký vědecký den byl stejně jako předchozí ročníky příležitostí k výměně zkušeností a přínosem v našem profesním životě.

Akce byla organizačně zajištěna Konferenčním servisem UP, jehož pracovníkům patří náš velký dík.

MUDr. Petr Mičák, foto archiv symposia

Vitreoretinální specialisté (zleva) MUDr. Štěpán Rusnák (Oční klinika LF UK v Plzni a FN Plzeň), MUDr. Petr Kolář, Ph.D. (Oční klinika LF MU a FN Brno), doc. Jiří Řehák, CSc., FEBO (přednosta Oční kliniky LF UP a FNOL), MUDr. Matuš Rehák, Ph.D., FEBO (Oční klinika a poliklinika Univerzity v Lipsku), MUDr. Oldřich Chrapek, Ph.D. (vedoucí lékaře vitreoretinálního centra Oční kliniky LF UP a FNOL).

Návštěva prof. Uedy z Tokijské univerzity na Katedře romanistiky

Významný japonský odborník Hiroto Ueda (na snímku vpravo) z Katedry španělského jazyka, lingvistiky a informatiky Tokijské univerzity přednesl 20. března dvě lingvistické přednášky pro studenty Katedry romanistiky FF. Prof. Ueda přijel v rámci projektu ESF Latinskoamerická studia jako platforma mezioborové a meziuniverzitní spolupráce, který katedra řeší od počátku roku 2012.

První přednáška nazvaná „Las raíces de la variación fonológica y morfosintáctica del español en América“ byla zaměřena převážně na osvětlení povahy a původu španělských nepřívětivých osobních zájmen třetí osoby se le/se les. Druhý příspěvek nazvaný „Geografía de la lengua española: Variación léxica en el español del mundo. Proyecto Varilex“ byl pak věnován metodám výzkumu lexika pomocí počítačových metod a matematické analýzy. Prof. Ueda rovněž představil výzkumný projekt Varilex, u jehož zrodu stál.

Přednáška prof. Uedy byla první ze série inovací studijních oborů, které nabízí Katedra romanistiky.

-rz-, foto archiv katedry

Obrazy a mocenské diskursy

Proč se obrazy tak často stávají součástí mocenských strategií, snažících se je proměnit ve svůj privilegovaný nástroj manipulace? Jaká diskursivní očekávání mají vůči obrazům recipienti a jak s nimi pracují ti, kteří obrazy produkuje? Na tyto otázky se 20. 3. pokusila odpovědět PhDr. Michaela Fišerová, Ph.D. (FHS UK v Praze) v přednášce s názvem „Obraz a moc. Problém diskursivních očekávání“, která proběhla v rámci interdisciplinárního cyklu Aktuální otázky médií, kultury a komunikace pořádaného Katedrou žurnalistiky FF UP.

Východiskem přednášky byla teze, že podstatnou složkou interpretace je naučený způsob dívání se na obrazy, který vychází z očekávání daných diskursem. Dr. Fišerová studovala problematiku na pomezí politické filosofie a vizuálních studií na Pařížské univerzitě, soustředila se tedy na tři pohledy na chápání vztahu obrazu a diskursu nabízené současnými francouzskými teoretiky – pohled ontologický (Georges Didi-Huberman), epistemologický (Jacques Rancière) a axiologický (Marie-José Mondzainová). Nejvíce prostoru bylo věnováno koncepci Didi-Hubermana, který upozornil na přílišnou chronologičnost diskursu dějin umění a proces selekce, který vyřazuje díla nekorrespondující s představou historiků o stylu a postupech určité doby mimo diskurs. Podle Didi-Hubermana jsou umělecká díla typická nikoliv svou chronologičností, ale anachroničností. Připomenuto bylo i (nechtěné) zapojení Didi-Hubermana do polemiky o holocaust, která proběhla ve spojení s výstavou „Mémoire des camps (Paměť táborů)“ v Paříži v roce 2001 a jeho komentářem snímků pořízené výzvědnými komandami na územích koncentračních táborů s absolutním zákazem dokumentace. Didi-Huberman upozornil, že obraz není reprezentací situace, ale prahem – prahem, přes který (k zachycené události samé) se nikdo nedostaneme; máme k dispozici jen právě onen práh otevřený interpretacím...

Iveta Jansová, studentka Katedry žurnalistiky FF, foto archiv katedry

Proběhl prestižní flám ve velkém stylu: Rekreflám

Ples v cirkuse aneb V manéži nesněží. Pod tímto názvem proběhl 24. března ples Katedry rekreologie FTK. Významná společensko-kulturní akce této katedry se tentokrát uskutečnila netradičně v cirkusovém šapitó, v prostředí historického areálu Korunní pevnůstky.

„Pro naše potřeby vzniklo letos v prázdném areálu Korunní pevnůstky něco neobyčejného, co v mnohých jistě zanechá nezapomenutelný zážitek. Sám prostor Korunní pevnůstky pak svými kamennými zdmi a travnatými valy jako by dokreslil atmosféru flámu naruby. Rekreflám je totiž ples, který v ČR nemá obdoby,“ sdělila za organizátory této akce studentka třetího ročníku Katedry rekreologie FTK UP Martina Klimešová. „Přijali jsme velkou výzvu pořádat něco nového a neokoukaného a s výsledkem jsme spokojeni,“ dodal student Radek Mězl.

O organizaci Rekreflámu každoročně pečují výhradně studenti třetího ročníku oboru Rekreologie. Tento ples se stal symbolickým kolektivním výstupem všech třetích ročníků bakalářského studia oboru Rekreologie, mož-

ností samostatné prezentace jednotlivých ročníků v blocích zábavného programu akce samé. Každoročně vytváří ideální prostředí pro setkání jak současných studentů, tak absolventů s vyučujícími i přáteli rekreologie, představuje a reprezentuje obor na veřejnosti a je obrovskou možností studentů vyzkoušet si v praxi své znalosti a dovednosti při kolektivní práci, komunikaci s lidmi a organizování. Letošním tématem plesu se stal cirkus. Právě s tímto tématem byl i spojen jeho veškerý zábavný program, výzdoba i propagace. První ročník Rekreflámu proběhl v roce 1994. „Za organizátory akce bych ráda poděkovala všem, kteří nám důvěřovali a do posledních chvil nás podporovali,“ řekla závěrem Martina Klimešová.

Milada Hronová, foto K. Coufal

Brány Academia filmu Olomouckého...

Dokončení ze str. 1

světoznámý biolog Steve Jones, britský expert na evoluci a genetiku, jenž v Olomouci i převezme Cenu AFO za přínos popularizaci vědy.

Filmoví tvůrci přihlásili na AFO více než dvě stě dokumentů, z nichž dramaturgická rada festivalu vybrala devatenáct. Ve finále festivalu se utkají o Cenu za nejlepší světový populárně-vědecký film.

Slavnostní udílení cen společně s ukončením festivalu proběhne 21. dubna v Kapli Božího Těla UC UP. Večerem bude provázet Jakub Kohák. „Chtěli jsme získat talentovaného režiséra, jehož práci obdivujeme. Mohl by natáčet výborné populárně-vědecké filmy a přejeme si, aby pop-věd filmy vypadaly tak dobře, jako reklamy, jež J. Kohák natáčí,“ řekla za organizátory festivalu AFO Eva Votrubová. Pořadatelem festivalu je Univerzita Palackého.

Více na www.afo.cz

-mav-, -map-

Ve dnech **27.–28. dubna** se uskuteční v prostorách **Regionálního centra Olomouc**

8. Symposium a workshop molekulární patologie a histo(cyto)chemie

98. Olomoucký diagnostický seminář české divize IAP

4. Olomoucké dny histologických laborantů

Celostátní konference s mezinárodní účastí, která je organizována jako setkání odborné veřejnosti z oblasti patologie a onkologie, bude zahrnovat přednáškovou i posterovou sekci.

Bližší informace na

www.solen.cz/artkey/act-000128-0000.php.

Velvyslanectví Španělského království v Praze a Katedra romanistiky FF UP zvou na

Dny španělské kultury 2012

10. dubna–14. května

Umělecké centrum UP, FF UP

Více na www.embapragacultura.es.

Přednáškové večery Spolku lékařů

Ve spolupráci s Ústavem normální anatomie LF UP pořádá Spolek lékařů v Olomouci **11. dubna** další přednáškový večer (koordinátorka Mgr. Radka Filipčíková, Ph.D.).

O týden později **18. dubna** se uskuteční přednáškový večer připravený ve spolupráci s II. interní klinikou – gastro-enterologickou a hepatologickou FNOL a LF (koordinátor doc. Vlastimil Procházka, Ph.D.).

Obě odborná setkání se konají **vždy od 16.00 hodin v prostorách Teoretických ústavů LF UP** (programy viz www.zurnal.upol.cz).

Při příležitosti vydání nové učebnice Psychologie Atkinsonové a Hilgarda zve nakladatelství Portál na prodejní výstavu knih z oboru psychologie, pedagogika, sociální práce

Den s Portálem

25. dubna od 10 do 15 hod.

v prostorách Katedry psychologie FF

(přízemí budovy ve Vodární 6)

Sleva na vystavené tituly je 30 %.

Děkanka Pedagogické fakulty UP vypisuje

výběrové řízení na místa vysokoškolských učitelů

▪ **Odborný asistent nebo docent** pro obor zdravotní sociální předměty, zdravotní a sociální aspekty zdraví, základy zdravotní a sociální péče – úvazek 1,0; medicínské předměty – úvazek 1,0.

▪ **Asistent nebo odborný asistent** pro obor somatopedie – úvazek 0,5; logopedie a autismus – úvazek 0,5; základy speciální pedagogiky a terapeutické techniky ve speciální pedagogice – úvazek 0,5; zoologie bezobratlých – úvazek 0,5.

Požadavky: VŠ vzdělání v oboru, nejméně tříletá pedagogická praxe, komunikativní a organizační schopnosti, předpoklad zapojení do výzkumné a publikační činnosti a kvalifikačního růstu, znalost jednoho světového jazyka, u pozic odborný asistent titul Ph.D. výhodou.

Předpokládáný nástup: září 2012.

Příhlášky doložené strukturovaným životopisem, doklady o vzdělání, seznamem vědecké, odborné a publikační činnosti a přehledem odborné praxe zasílejte nejpozději **do 27. dubna** na adresu: UP Olomouc – Pedagogická fakulta, osobní oddělení, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc nebo e-mail: osobnipdf@upol.cz.

Rok se pracovalo na Organizačním řádu UP, dokumentu, z něhož vycházejí všechny ostatní vnitřní normy Univerzity Palackého. Akademický senát UP jej ve znění pozměňovacích návrhů schválil patnácti hlasy 21. března. Před samým schválením tohoto dokumentu se však dlouze jednalo o možnostech odvolání a jmenování vedoucích zaměstnanců univerzitních zařízení UP.

Jakým způsobem a v kterých dokumentech má UP v současné době ukotvenu možnost vzdělávání a hodnocení pracovníků?

Za jakých okolností je možné jmenovat a odvolávat vedoucí univerzitních zařízení UP?

Prof. Miroslav Mašláň, rektor UP: Jednou z částí mého volebního programu při nástupu do funkce bylo avízo na změnu v organizaci související se změnou řízení. Nový Organizační řád UP přijatý AS UP sestává ze tří částí a sleduje jeden ze zásadních principů zodpovědnosti – hierarchický systém, v němž je za svou práci každý někomu zodpovědný a své výsledky práce by měl pravidelně dokladovat.

V nově podobě tohoto dokumentu je věnována mj. pozornost i postavení jednotlivých vedoucích pracovníků. Chtěl bych, aby UP měla funkční strukturu, která bude schopna reagovat na současné potřeby a proto je problematika jak vzdělávat a hodnotit pracovníky nutně se věnovat. Doposud jsme se této sféře v žádném univerzitním dokumentu, v žádném z univerzitních předpisů nevěnovali. Moje představa je taková, že by pracovníci UP měli být pravidelně hodnoceni. I když se tak na některých fakultách UP už děje, především se tak ale děje u akademických pracovníků. Něco podobného nyní chci zavést také u neakademických pracovníků. To znamená, že lidé se kromě své vlastní práce budou neustále vzdělávat v tom daném potřebném směru a v rámci daného systému budou také hodnoceni. Věřím, že se tak už mnohde děje, např. prostřednictvím pravidelných školení. Mou představou je také posílit jazykovou úroveň pracovníků Rektorátu UP. Pokud se totiž chce Univerzita Palackého udržet v konkurenci vysokých škol v zahraničí, bude mít ve svých prostorách čím dál větší počet cizinců, ať už studentů nebo pracovníků. I na tuto situaci musí být do jisté míry připravena řídicí a administrativní struktura univerzity. Nyní se v tomto směru např. intenzivně vzdělává studijní oddělení na Rektorátu UP, kteří stále více komunikují se studenty, jež česky neumějí.

I v naší struktuře existuje určitý počet vrcholových manažerů hospodářsko technicko administrativní části. Měli by být profesionálové, a to v tom smyslu, že i bez rektora a prorektora by celý systém s jejich činností měl být schopen fungovat. Měli by tedy být garanti toho, že administrativní, technické a hospodářské procesy fungují správně. Tyto pozice by na jedné straně měly být náležitě ohodnoceny, na straně druhé by měly podléhat

pravidelnému hodnocení. Lidé v těchto pozicích by měli být z těchto pozic odvolatelní, což v současné době není možné. Je pak naprosto samozřejmé, že místa vrcholových manažerů by měla být obsazována na základě výběrových řízení.

Současná situace je podle stávajících pravidel taková, že rektor může v návaznosti na jiné zákony odvolat pouze své prorektory, kvestora a vedoucího interního auditu. Chtěl bych docílit toho, že budou postupem času odvolatelní všichni vrcholoví manažeri. Odhadnout však, jak dlouho takový proces potrvá, je velmi těžké. V nejbližší době budou připravovány statuty jednotlivých univerzitních zařízení a v této souvislosti se chystám s klíčovými manažery těchto zařízení sejit. Pokud si se s nimi hledat cestu, na niž bychom se shodli. Co si ze všeho nejméně přeji, je někoho propouštět. Jestli by si toto někdo myslil, tak říkám, že se hluboce mylím. Jde mi o to, aby struktura na UP byla funkční. Věřím, že řada lidí vykonává svou práci velmi dobře. Jen se o tom neví a neví se to proto, že neexistují pravidelná hodnocení. Systém hodnocení se na UP brzy začne připravovat, v květnu zahájíme přípravu podkladů a věřím, že na podzim zahájíme hodnocení. Systém bude jednotný, bude vždy srovnatelný s hodnocením pracovníků vykonávající obdobnou činnost. Nebude tedy ponechán na vůli nadřízeného.

Hodnocení kvality i co do řízení je jedním z prvků hodnocení veřejných vysokých škol. Vysoké školy by tedy měly provádět i sebehodnocení. I toto společně s řadou dalších záležitostí totiž sehraje svou roli při diverzifikaci vysokých škol. Kdo v budoucnu prokáže, že je životaschopný jak svými vzdělávacími, vědeckými výsledky, tak že je schop organizaci řídit, ten asi uspěje. Právděpodobně to bude totiž jedno z kritérií hodnocení vysokých škol a pravděpodobně i jedno z kritérií jejich financování.

Ptala se Milada Hronová, foto Marek Otava

Národní ekonomická rada vlády představila návrhy...

Dokončení ze str. 1

tém podle nich nutí VVŠ přijímat i ty uchazeče, kteří nemají adekvátní studijní dispozice, čímž dochází ke snižování kvality a náročnosti magisterských programů.

Ve finanční podpoře vysokých škol by měla být více zohledněna kvalita vzdělávacích programů. „Všechny studijní programy jsou dotovány stejně bez ohledu na kvalitu výuky a poskytované vzdělání. Nízká motivovanost tak brání vzniku akademických pracovišť světové úrovně,“ uvádějí členové NERVu ve svých námětech na systémové změny. „Měla by to být i cesta ke skutečné diverzifikaci vysokých škol, kde bude rozdílný normativ na studenta u vědeckovýzkumných univerzit jako špičkové kategorie, a u běžných vysokých škol třeba i neuniverzitního typu,“ doplnil premiér Nečas.

Plán NERVu počítá také s tím, že MŠMT bude každý rok předkládat vládě analýzu efektivnosti financování VVŠ. Mimo jiné by mělo být např. systematicky sledováno, kolik normativů bylo vyplaceno na neúspěšně ukončená studia, na

studia překračující standardní dobu studia apod. Školám by také neměl být vyplácen normativ za studenta, ale za studenty získané kredity. Zpřísnit by se také měla povinnost placení a vybírání poplatků za delší a další studium.

Navrhovaná opatření jsou předkládána jako poměrně snadná a rychlý způsob, jak docílit vyšší efektivnosti financování vysokých škol, zvláště ve srovnání se zaváděním kontroverzního a administrativně náročnějšího systému školného s půjčkami. Rozdělování státních dotací VVŠ se řídí každoročně aktualizovanými dokumenty MŠMT – Pravidly pro poskytování příspěvků a dotací VVŠ a Zásadami a pravidly financování VVŠ. Úprava těchto dokumentů se jeví jako mnohem schůdnější než legislativní změny.

Náměty k racionalizaci financování vzdělávací činnosti veřejných vysokých škol najdete na www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/NERV_DanielMunich_Normativy_NERV_TK.pdf

Současní čeští spisovatelé byli hosty Katedry českého jazyka a literatury PdF

V únoru a březnu přijaly pozvání Katedry českého jazyka a literatury PdF dvě velmi výrazné a zároveň velmi odlišné osobnosti.

V zasedacím sále olomoucké Vědecké knihovny se 28. února uskutečnilo setkání s paní Erikou Bezdičkovou, která přijela představit své memoáry *Moje dlouhé mlčení. Život a holocaust*. Erika Bezdičková byla na podzim roku 1944 ve svých třinácti letech i s rodinou deportována do koncentračního tábora Osvětim-Březinka. Do konce války prošla ještě třemi dalšími tábory a v poválečném chaosu našla z celé rodiny pouze svou nevlastní sestru. V padesátých letech pocítila na vlastní kůži komunistický antisemitismus. O svých osudech, které by vystačily na několik lidských životů, se odhodlala hovořit, až když její děti dospěly. Režisérka Olga Sommerová ji přizvala k natáčení dokumentu *Sedm světél*, pro programovou řadu ČRo 3 – Vltava Osudy natočila paní Bezdičková své vzpomínky pod názvem *Odhalené vzpomínání*. Neúnavně jezdí besedovat se studenty, z jejichž podnětu vznikly i její knižní vzpomínky. Zcela zaplněný zasedací sál Vědecké knihovny obdivoval okouzující vitální dámu, která půldruhé hodiny přednášela nejen o svém životě, ale i o historii pronásledování Židů v uplynulých dvou stoletích.

Na první jarní den připadlo setkání s mladým básníkem, prozaikem a publicistou Markem Šindelkou, který si udělal pro olomoucké publikum čas v hektické době předcházející udílení cen Magnesia Litera. Laureát Ceny Jiřího Ortena (2006) za básnickou sbírku *Strychnin* a jiné básně je letos nominován na Literu za prózu za povídkovou knížku *Zůstaňte s námi*. Budoucím češtinářům čelí z obou zmíněných knih, představil i komiksovou podobu prózy *Chyba*. Hovořil o svých mimoliterárních aktivitách, např. o působení v hudební formaci Naimina. Setkání s Markem Šindelkou bylo

osvěžujícím a inspirativním setkáním s člověkem, který sice vnímá problémy doby, v níž žije, a píše o nich, ale zároveň umí využívat možnosti, jež dnešek nabízí a má svůj život ve svých rukou.

Setkávání s autory současné literatury v její žánrově různorodosti se k naší velké radosti stává přirozenou součástí výuky o současné literatuře na KČJL PdF. Veliké poděkování organizátorů patří Mgr. Olze Chmelíčkové z Vědecké knihovny v Olomouci a Mgr. Věře Brožové z Café '87, díky nimž se naše setkávání mohou odehrávat v příjemném, důstojném nebo naopak méně formálním prostředí.

Mgr. Kateřina Ďoubalová, Ph.D.
foto Markéta Vémolová a Marek Otava

Fotobanka UP je tu pro vás!

Dovolujeme si upozornit, že pro zaměstnance Univerzity Palackého je na univerzitních webových stránkách <https://foto.upol.cz> k dispozici Fotobanka UP. Tato aplikace umožňuje vybírat z nabídky licencovaných fotografií, určených primárně k propagaci univerzity a jejich výukových, vědecko-výzkumných a uměleckých aktivit. Služba je poskytována zdarma a spravuje ji oddělení komunikace RUP.

-mc-

-placená inzercie-

Partnerství a spolupráce v oblasti eHealth CZ.1.07/2.4.00/17.0071

V Olomouci vzniká Národní telemedicínské centrum (NTC)

Hlavními partnery vznikajícího NTC jsou Univerzita Palackého a FN Olomouc. Odborným garantem je přednosta 1. Interní kliniky kardiologické, Doc. MUDr. Miloš Táborský, CSc., FESC, MBA.

Pane přednosto, jaké je poslání NTC?

V současné době existuje v ČR celá řada aktivit v oblasti e-Health. Většina se však zabývá pouze dílčími úkoly. Cílem NTC je sjednocení těchto aktivit pod jednu organizační strukturu.

Kdo se na vzniku NTC podílí?

Na vzniku NTC se podílí rozsáhlý tým lékařů, učitelů a partnerských organizací, který umožní realizaci dílčích projektů jak na úrovni fakultní nemocnice, tak v konkrétní ambulanci praktického kardiologa.

Jaký přínos bude mít NTC pro pacienty?

Partnerským organizacím umožní realizovat progresivní způsob monitorace a komunika-

ce s pacienty, který zatím není v běžné praxi dostupný – např. dálková monitorace protisrážlivé léčby (INR), hodnoty krevního cukru u pacientů s nestabilním diabetem, monitorace pohybu nemocných s demencí různého typu, sledování efektivity medikamentózní léčby a řadu dalších úkolů. Nedílnou součástí je i elektronická komunikace a konzultace pacientů se svým ošetřujícím lékařem.

Budou mít realizované aktivity mezinárodní přesah?

V současnosti komunikujeme s největší britskou zdravotní pojišťovnou o možnosti vstupu do konsorcia a aplikaci společných projektů na úrovni EU. Pokud by se tato aktivita zdařila, jistě by to přispělo k mezinárodnímu uznání Univerzity Palackého v oblasti e-Health.

Oznámení + Pozvánky

Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci pořádá ve dnech **24.–25. května** **mezinárodní vědeckou konferenci**

Olomoucké právnícké dny 2012

Konference se bude již tradičně odvíjet ve dvou částech; po úvodních přednáškách, kde vystoupí přední čeští a zahraniční odborníci s příspěvky na téma aktuální problémy českého práva, budou následovat tématicky zaměřené sekce. Pro rok 2012 se organizační výbor konference rozhodl poněchat iniciativu na vedoucích jednotlivých odborných sekcí a nestanovil závazné téma konference. Podrobné informace na www.opdny.upol.cz/.

Katedra fyzikální chemie a RCPTM PřF zvou na přednášku

prof. Petra Pokorného, DrSc.

(Katedra Nového zákona ETF UK)

Lidský život – dar i závazek

Uskuteční se v rámci 7. ročníku cyklu přednášek „Současná chemie“

25. dubna od 15.00 hod.

v aule Přírodovědecké fakulty UP.

Institut celoživotního vzdělávání FF UP a Centrum VPP pořádají

12. dubna v Uměleckém centru UP konferenci

Věda, popularizace, prezentace

Konference se koná v rámci projektu Vzdělávání v oblasti komunikačních kompetencí a podpora vzniku vědeckých týmů se zaměřením na pracovníky výzkumu a vývoje a studenty VŠ s vědeckým potenciálem. Přihlášky na konferenci a bližší informace najdete na www.vpp.upol.cz.

Olomoucká pobočka Jazykovědného sdružení České republiky Vás zve na

přednášky:

- 10. dubna **Mgr. Patrik Mitter, Ph.D.**, (Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem): *K současnému stavu recepce slovenštiny v ČR;*
- 17. dubna **Mgr. Miroslav Vepřek, Ph.D.**, (FF UP Olomouc): *Kontinuita velkomoravské staroslovenštiny a církevní slovanštiny české redakce.* Konají se vždy **v 16.45 hod. v posluchárně 11** (zadní trakt FF UP, 1. posch.).

Zkušební přístup: Sage Humanities and Social Science Packate

Přední světové vydavatelství Sage Publications umožnilo Univerzitě Palackého zkušební přístup do své kolekce Sage HSS, která zahrnuje 453 recenzovaných časopisů z oblasti společenskovedních oborů v plném textu. Přímý vstup do databáze najdete na adrese: <http://online.sagepub.com>. Zkušební přístup potrvá **do 15. května**. Bližší informace viz <http://ezdroje.upol.cz>.

Omluva a oprava

V minulém čísle Žurnálu UP (č. 20/roč. 21, 30. března, str. 6) byla v popisce k fotografiím doplňujícím text *Internet večera a dnes II* uvedena chybná informace na horním snímku nebyl zachycen vedoucí oddělení počítačových sítí CVT Mgr. Petr Volák, ale Ing. Radovan Pleva, vedoucí technického servisu a rozvoje. Oběma pánům se omlouváme.

Redakce

Kristýna Erbenová: „Být sám / Being Alone“

V prostorách kavárny a galerie Krásný ztráty v Náprstkově ul. v Praze proběhne 15. dubna v 17. hod. vernisáž výstavy autorských fotografií Kristýny Erbenové, absolventky Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě a studentky filmové vědy a anglické filologie na FF UP.

„O zařazení této výstavy do programu jsme rozhodli bez váhání. Oslovil nás především zásadní rys fotografií Kristýny Erbenové, jímž je spojení jistého klidu a napětí; fotografie nutí diváka k přemýšlení o situacích na nich zachycených, zároveň však nabízejí možnost hlubokého vcítění se do pocitů osob, které tyto situace prožívaly,“ říká k výběru díla Kristýny Erbenové do výstavního prostoru fotograf Ondřej Příbýl. Výstava potrvá do 10. června.

Více informací o autorce a fotografické portfolio naleznete na adrese www.kristynaerbenova.com. -red-

Studentská televize:**Mladí geologové nahlédli do praxe**

Unikátní možnost nahlédnout do praxe dostali studenti Katedry geologie PŘF. V rámci projektu „Okno do praxe“ se vydali do obce Štřílky na Kroměřížsku, kde se dozvěděli více o probíhajícím seismickém průzkumu, jehož výsledkem by ideálně měl být nález ložisek ropy nebo zemního plynu. Sledujte na www.upol.cz! -šj-

Katedra bohemistiky FF UP zve na přednášku ředitele Frankfurtského knižního veletrhu Jürgena Boose:

10 tezí k budoucnosti (multimediálního) vydávání (s ohledem na roli Frankfurtského veletrhu)

Ukutečnit se **18. dubna v 11.30 v aule FF UP** v anglickém jazyce a bude simultánně tlumočena do češtiny.

Na přednášku naváže téhož dne **ve 13.15** v učebně č. 2.49 Katedry bohemistiky **workshop**

zaměřený na elektronické publikování

Předpokládá se, že se studenti na workshop připraví (proběhne v angličtině bez překladu), rozvinou zde otázky v souvislosti s předchozí přednáškou a nastíní panu Boosovi problémy spojené s elektronickým publikováním tak, jak je sami vnímají. Host s nimi na toto téma rozvine diskuzi.

Všechny zájemce o účast na workshopu prosíme, aby co nejdříve kontaktovali Mgr. Lenku Pořízkovou (lenka.porizkova@upol.cz). Obdrží stručnou literaturu k tématu (demoverzi skriptu o e-knize) a budou se moci s organizátorkou domluvit na dalších podrobnostech.

Zblízka v dálce (III)

Posluchači oboru Mezinárodní rozvojová studia projevili zájem podílet se o zkušenosti z míst, o nichž má většina české veřejnosti minimální povědomí. Všechny postřehy pod zastřešujícím titulem „Zblízka v dálce“ napsali studenti na základě svých praxí v rámci studia na Katedře rozvojových studií PŘF UP. Jsou o obyčejných životech obyčejných lidí, přesto životech zcela jedinečných.

Má mise vedla do Kambodži

Výhled na Tonle Sap jezero, proutěné křeslo, teplá bageta, jahodový džem...Jsem stále ještě v Kambodži? Kam se poděly zaprášené cesty linoucí se vesničkami? Krávy, které musíte při své cestě do práce obezřetně objíždět? Vůně vzrůstajících rýžových výhonků ze zaplaveného rýžového pole? Nacházíte se v Phnom Penhu, v hlavním městě Kambodžského království. Zemi mnoha tváří s patnácti miliony obyvatel, z nichž téměř 30 % žije pod hranicí chudoby, zemi, coby ráj tropických plodů s přívlastkem citrónové trávy a drzé chuti chilli, monumentální chrámové oblasti s neutuchajícím podtónem krvavé historie...

Na počátku roku 2011 jsem se zařadila mezi zájemce o zahraniční stáže u české neziskové organizace Člověk v tísni (ČVĚT). Stáž byla domluvena a následně uskutečněna v rámci kambodžské mise ČVĚT v době od července do prosince téhož roku. Příprava a následný průběh stáže se odvíjely od projektu, jež ČVĚT realizuje v jedné z kambodžských provincií – Kampong Chhnang. Projekt se soustředí na podporu iniciativ, které vedou k zefektivnění využívání zdrojů obživy u chudé populace v Kambodži. Cílem je poté udržitelně zlepšit životy 8 000 motivovaných chudých lidí žijících v 21 vesnicích. Tento projekt je realizován dvěma místními partnerskými organizacemi, jež právě za podpory ČVĚT hrají hlavní roli v napomáhání zlepšit životy chudých lidí efektivním a dlouhodobě udržitelným způsobem.

S tímto vědomím se má stáž soustředila na zvyšování schopností místních partnerských organizací. Mezi hlavní činnosti, které jsme s partnery uskutečnili, patřily: 1) implementace tzv. Feedback

and Response Mechanism v cílových vesnicích projektu, jehož cílem je zajistit osobám nacházejícím se uvnitř projektu bezpečný a snadný přístup se k projektu plně vyjádřit a výsledkem toho na něm i více participovat; 2) identifikace nových zdrojů financování a sledování výběrových řízení; 3) příprava strategického plánu pro nadcházející rok; 4) výuka anglického jazyka; 5) vedení evaluace a následně vypracování závěrečné hodnotící zprávy pro každou z partnerských organizací. Průběžnou činností se poté stala medializace projektu (příprava a publikování článků v rámci sbírkové kampaně ČVĚT „Skutečný dárek“).

V druhé polovině stáže (září/říjen) zastihly Kambodžu nehorší povodně za posledních deset let. ČVĚT společně s partnerskými organizacemi na tuto přírodní katastrofu v rámci Kampong Chhnang provincie zareagoval, a zprostředkoval tak postiženým vesnicím a jejich obyvatelům náležitou pomoc. ČVĚT v pomoci nejen nadále pokračuje, ale před ukončením mé stáže si mne zvolil jako hlavní koordinátorku pro tuto činnost. Do Kambodži jsem se tedy na další tři měsíce vrátila. A pokud počítáte se mnou, tak už jsem zase skoro doma! Uteklo to jako voda, a to doslova.

Stáž byla uskutečněna za finanční podpory Katedry rozvojových studií PŘF UP, Nadace pro rozvoj vzdělání a v neposlední řadě společnosti Člověk v tísni. Částa bych touto cestou poděkovala všem, co mě na této za mým životním cílem – nebyť lhostejný k těm, jejichž životy nemohou být plnohodnotně naplňovány – pomohli posunout opět o kus dál.

Veronika Šťastná, foto archiv autorky

Diskuse • Názory • Ohlasy**Akreditační bumerang**

Tragikomický průběh (ne)prodloužení akreditace plzeňským právům mi skýtá výbornou příležitost připomenout čtenářům Žurnálu, že je potřeba urychleně zrušit současný systém udělování akademických titulů (viz náš článek o rejdišti vědeckých nul v Žurnálu č. 2/ roč. 18, 26. září 2008).

Plzeňská fraška má mnoho záporných hrdinů: ministra, bývalé i současné vedení fakulty, akademický senát fakulty i dav studentů skandujících na ulici před ministerstvem požadavek na zachování ostudy českého vysokého školství. Až to skoro vypadá, že role jediného kladase zůstala na Akreditační komisi. Je to omyl. Komise totiž zcela v duchu českého alibismu navrhla zavírat plzeňská práva ne proto, že se tam lže, opisuje a podvádí, ale proto, že je tam málo profesorů! (Viz odůvodnění stanoviska Komise na www.akreditacnikomise.cz/cs/aktuality.html.)

Systém formálního udělování akademických titulů svázaných se jménem přirozeně vede k tomu alibismu na všech stupních řízení a kontroly vysokých škol. V českém akademickém prostředí lze zřejmě páchat libovolně nepřístojnosti, pokud

se jich účastní dost profesorů. Faktický stav věci nikoho nezajímá, prostě se přepočítají profesori, a je to. Nahrazení současného systému akademických titulů systémem pracovních pozic, který je v normálních zemích běžný, by vedlo k tomu, že by Akreditační komise musela najít jiná, rozumnější kritéria pro rozhodování. Systém pracovních pozic byl obsažen ve věcném záměru nového vysokoškolského zákona, který akademická obec tak zuřivě odmítla (především hlasy své reprezentace složené převážně z profesorů).

Nelze se tedy divit, že se rozhodnutí Akreditační komisi vrátilo jako bumerang. Ministerstvo i plzeňská práva (celkem logicky) oponují, že počet profesorů přece lze zvýšit, tudíž není důvod k zavírání školy. Ostatním školám vyslala Komise jasný vzkaz: švindlujte, jak chcete, hlavně když budete mít dost profesorů.

Doufám tedy, že se Komise pochlapí a odůvodní svůj verdikt (naštěstí už jinému ministrovi) znovu, a tentokrát pravdivě: Škole se odejmá státní souhlas, neboť se na ní lhálo, opisovalo a podvádělo.

RNDr. Tomáš Furst, Ph.D.,

Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky

Ještě k ohrožení akademické svobody a autonomie vysokých škol

Chtěl bych reagovat na několik článků a provolání, které proběhly tiskem v poslední době. Především tak reaguji na podezření, že věcný záměr nového zákona o vysokých školách (dále VZ) ohrožuje akademickou svobodu a autonomii vysokých škol.

Akademická svoboda a autonomie

Co je akademická svoboda a co je akademická autonomie? To první značí právo zvolit si předmět a směr svého učení (se) / tvorby. Znamená též právo členů akademické obce volit si (z větší části) zastupitelské akademické orgány. Akademická autonomie je právo vysoké školy nastavit svoji vnitřní strukturu a vyhlášovat vnitřní předpisy. VZ obě tato práva předpokládá, a to výslovně. V čem je tedy problém?

Organizační a finanční autonomie

Hlavní trnem v oku kritiků VZ je úprava týkající se statusu rady veřejné vysoké školy (dále jen rada). Představa navržená ve VZ je poněkud odlišná od tzv. správní rady podle současného zákona (č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů). Dovolte mi citovat návrh textu VZ po připomínkách Legislativní rady vlády. Specifikuje totiž autonomii vysoké školy zejména v oblasti organizační a finanční.

„Konstrukce rady veřejné vysoké školy představuje jisté prolomení samosprávy veřejné vysoké školy v užším smyslu. Bude se týkat okruhu otázek, o nichž veřejná vysoká škola jako instituce rozhoduje samostatně, nezávisle na státních orgánech. Jedná se zejména o autonomii organizační (přenesení dosavadní regulace vnitřních poměrů veřejných vysokých škol ze zákona na statut veřejné vysoké školy) a autonomii finanční (v souvislosti se zavedením víceletého finančního cyklu a posílení institucionálního, neúčelového charakteru financování). Tím se zohledňuje principiální odlišnost veřejné vysoké školy od jiných typů veřejnoprávních korporací (obcí, profesních komor), které jsou financovány buď z rozpočtového určení daní, nebo z příspěvků svých členů. Tato odlišnost vede k tomu, že veřejná vysoká škola je někdy podle tuzemských i zahraničních teorií považována za mixtum compositum – veřejnoprávní korporaci a současně státem zřízený ústav.“

Jmenování a pravomoci rady

VZ stanoví nekompatibilitu mezi členstvím v ní a členstvím v akademické obci dané školy, smluvním nebo obdobným vztahem k téže škole obsahující peněžité plnění z její strany či jiným postavením zahrnujícím reprezentaci politických, hospodářských nebo jiných zájmů, jež by mohly být ve střetu s veřejným zájmem na naplňování poslání dané školy, včetně členství v radě jiné veřejné vysoké školy. Aktuálně se uvažuje o rakouském modelu neslučitelnosti členství v radě se zastáváním vysoké politické funkce v rámci předcházejících 5 let. Pro srovnání, v současné 14členné správní radě Univerzity Palackého v Olomouci zasedají poslanci a senátoři Parlamentu ČR.

Dnes jmenuje členy správní rady ministr (školství) na návrh rektora. Členy rady má dle VZ jmenovat vláda, a to z řad renomovaných specialistů v oblastech odborné orientace vysoké školy. Počet členů rady školy stanoví její statut tak, aby byl dělitelný třemi. Jedna třetina členů rady má být jmenována na návrh rektora, jedna třetina na návrh akademického senátu a jedna třetina na návrh ministra s přihlédnutím k reprezentaci relevantních společenských zájmů.

Rada bude po předchozím schválení akademickým senátem na návrh rektora schvalovat statut a dlouhodobý záměr veřejné vysoké školy

a jejich změny, na návrh rektora a po vyjádření akademického senátu též rozpočet veřejné vysoké školy (podle posledního návrhu bude akademický senát rozpočet také schvalovat). Dále bude rada vykonávat působnost při jmenování a odvolání rektora, rozhodovat o odměňování rektora v souladu s vnitřními předpisy vysoké školy a dávat předchozí souhlas jako podmínku platnosti právních úkonů školy v případech stanovených zákonem nebo jejím statutem. V případech, kdy rada neschválí návrh podléhající spoluměření akademického senátu a rady, s nímž předtím senát vyslovil souhlas, má být senát oprávněn na návrh rektora kvalifikovanou většinou přehlasovat (nesouhlasné) stanovisko rady. Zvláště toto poslední uvervené opatření je třeba podtrhnout.

Trend silnějšího zapojování vnějších aktérů

Ať už si o navrhované úpravě kdokoli myslí cokoli, zahrnutí tzv. vnějších aktérů – tzn. nestudentů a nezaměstnanců veřejné vysoké školy – do strategického plánování vysoké školy, není nic výstředního. Už před více než deseti lety byl pozorován silící trend evropských univerzit zapojovat vnější okolí do této kontroly, především cestou správních rad (srov. výzkum Eurydice 2008, str. 104–105). Přirozeně se od toho očekává, že školy pomohou navázat spolupráci s aplikační sférou a zlepšit efektivitu i relevanci jejího fungování. Dále mají hájit regionální zájmy a napomáhat ke zvýšení příspěvku školy k hospodářskému a kulturnímu rozvoji. Za vhodné kandidáty na členství v radě jsou obecně považovány význačné osoby, jimž z jejich vlastního zájmu záleží na činnosti vysokých škol. (Čili význačné osobnosti vědy, vzdělávání, kultury, veřejné správy, samosprávy, hospodářství, apod.) Samotný VZ navíc přidává – coby nutnou podmínku členství ve správní radě vysoké školy – status renomovaného specialisty v oblasti odborné orientace dané školy. Zde by měl vzniknout zejména prostor pro významné absolventy dané vysoké školy. Právě spolupráce s absolventy by měla přínést zvýšení kvality a relevance dalšího směřování vysoké školy.

Podívejme se do zahraničí. Dle výzkumu pro Evropskou komisi stručně označovaného jako Eurydice 2008 jsou v 15 zemích Evropy vnější aktéři zapojeni do schvalování dlouhodobého záměru a celkového zaměření vysoké školy. (Belgie, Francie, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Finsko, Norsko, Švédsko, Island, Irsko, Kypr, Malta, Rakousko, Velká Británie, profesní akademie v Německu, polytechniky v Portugalsku. Viz kap. 2.2.) Přitom nejsou důvody si myslet, že v těchto systémech je akademická svoboda a autonomie slabší než jinde. (Z uvedených 19 jsou v některých systémech vnější aktéři navrhování, jak navrhuje VZ, tzn. částečně školou a částečně vnější autoritou, např. ministerstvem. Viz University Autonomy in Europe II, kap. 2.1.)

Evropský žebříček akademické, organizační a finanční autonomie

Mluvíme-li o autonomii vysokých škol, může to znamenat mnohé. Asociace evropských univerzit (AEU) roku 2011 svým výzkumem University Autonomy in Europe II aktualizovala své žebříčky autonomie vysokých škol Evropy. Aktualizace poměřovala vysokoškolské systémy v 26 zemích. Rozlišila několik ohledů, ve kterých jsou školy více nebo méně autonomní. V kontextu

Prof. Ing. Jan Hálek, CSc.

Vysokoškolský pedagog a vědecký pracovník Ústavu lékařské biofyziky LF UP, bývalý senátor PČR, hlavní odborný garant Reformy terciárního vzdělávání a poradce předsedy vlády, člen Rady pro reformu vysokoškolského vzdělávání. V letech 1992–2008 byl přednostou Ústavu lékařské biofyziky LF, v období 1999–2004 zastával funkci proděkana LF UP. V letech 2008 a 2009 byl prozatímním děkanem nově zřízené FZV UP, poté působil jako její proděkan. Ve funkčním období 1996–1999 byl předsedou AS UP. Mezi roky 1997–1998 působil ve funkci náměstka ministra školství. Byl předkladatelem řady zákonů, např.: novela zákona o vysokých školách (2009), zákon o odškodnění obětí okupace (2008), zákon o Ústavu pro studium totalitních režimů (2007), novela Ústavy – imunita (2006), zákon o podpoře výzkumu a vývoje (2009), zákon č. 111/1998 „létaující profesori“ (2010).

současných debat v ČR jsou zajímavé výsledky týkající se autonomie akademické, organizační a finanční (viz kap. 3.1, 3.2 a 3.4 a přílohu 5).

Do oblasti akademické autonomie byly ve výzkumu zahrnuty ukazatele míry volnosti v rozhodování o výběru nastupujících studentů, zavádění a rušení studijních programů, vyučovacím jazyku, mechanismech a poskytovatelích zajišťování kvality a obsahu studijních programů. Systémy s vnějšími aktéry zapojenými do schvalování dlouhodobého záměru a celkového zaměření vysoké školy si v akademické autonomii jsou zcela srovnatelné s ostatními systémy. Příklady dobrého fungování jsou tu země jako Belgie, Švédsko, Norsko či Malta. (Srovnatelnost platí nejen co do pořadí procent dosažených z možného maxima bodů akademické autonomie. Platí i pro pořadí vzniklé vážením dosažených procent důležitosti, kterou jednotlivým ukazatelům v roce 2010 připsali reprezentanti rektorských konferencí.)

Systémy s vnějšími aktéry ovlivňujícími schvalování dlouhodobého záměru a celkového zaměření si vedou naprosto srovnatelně s ostatními systémy i v oblasti organizační a finanční autonomie. (Totéž platí i pro systémy, kde jsou vnější aktéři ovlivňující dlouhodobou strategii školy jmenování částečně školou a částečně vnější autoritou.) Do oblasti organizační autonomie byly ve jmenovaném výzkumu AEU vzaty ukazatele volnosti v rozhodování o jmenování, odvolání a funkčním období rektora, předpokladech pro funkci rektora, zahrnutí a výběru vnějších aktérů do orgánů školy, struktury školy a vytváření právnických osob. Autonomii finanční zase indikoval typ a délková jednotka veřejného financování a volnost v rozhodování o školném, kapitálových rezervách a půjčkách a o vlastnictví a prodeji budov.

Samotná ČR se bohužel ve třech jmenovaných oblastech akademické, organizační a finanční autonomie v současnosti pohybuje až kolem 20. místa. Čtenáře možná napadne, jak by se změnila pozice ČR, pokud by byl realizován VZ. Vzhledem k tomu, že významnou inspirací je pro ČR rakouský model, bylo by reálné, aby se ČR v tomto ukazateli dostala až do první desítky zemí. Nesnažme se však jen o dobré umístění v žebříčcích, ale zejména o dosažení pozitivních efektů, které takové pojetí autonomie má.

Dokončení na str. 8

Ke hrozbě zneužití

Na závěr předem odhadnu kardinální obavu odpůrců VZ. Je jim riziko zneužití rad veřejných vysokých škol pro partikulární zájmy v neprospěch těchto škol. Obhájce VZ může připustit, že korupční nabídka i poptávka je v ČR větší než mnohde jinde v Evropě. Může připustit, že v českých nevysokoškolských institucích jsou jmenování a následná rozhodnutí správních rad, jež mají reálný vliv, poměrně často zpolitizovaná a zjištná. Proto existuje jistá obava, že by se tak dělo i v radách veřejných vysokých škol. Těto obavě rozumím. Avšak nezanedbatelné riziko zpolitizovaných nebo zjištných rozhodnutí existuje spíše za současného stavu než za stavu, jak jej navrhuje VZ. Zákonně stanovená apolitická kritéria členství v radě, ani poměrné navrhování odlišnými subjekty za současného stavu neexistují. Obojí však zavádí právě VZ. Navíc akademický senát má mít dle VZ oprávnění na návrh rektora přehlasovat stanovisko rady. Rektor bude vybrán akademickým senátem, zpravidla na základě výběrového řízení, a bude jmenován prezidentem na návrh rady. Už jen vzhledem k pojistce dané možností přehlasování se hrozba tunelování veřejných vysokých škol jeví neopodstatněnou. Navržené podmínky členství v radě takovou hrozbu činí ještě nepravděpodobnější. VZ rozhodně nepřipravuje plíživou privatizaci univerzit, jak se objevilo v tisku. To, že VZ uvolňuje vysoké škole ruce při nakládání s majetkem, má usnadnit spolupráci s dalšími subjekty. I univerzity musí zvažovat, který majetek skutečně potřebují a který je pro ně zatěžující. Podle VZ o nakládání s majetkem bude v případech vymezených statutem veřejné vysoké školy též zapotřebí souhlasu akademického senátu (např. od jisté úrovně hodnoty majetku).

Shrnutí. Na většině evropských univerzit už vnější aktéři mají účast na nejdůležitějších rozhodnutích řídicích orgánů. Nebudu zastírat, že v některých systémech, kde toto dříve nebylo zvykem, je taková změna vnímána rozporuplně. Nicméně jak samotná řečená výzkumná zpráva AEU podotýká (kap. 5), tato změna jde ruku v ruce s trendem rostoucí nezávislosti univerzit na státu v ostatních ohledech.

Prof. Jan Hálek

Zdroje:

Věcný záměr zákona o vysokých školách, po připomínkách Legislativní rady vlády ČR, 2012. Interní materiál.

De Coster, I., B. Forsthuber, S. Oberheidt, T. Parveva a A. Glass. *Správa a řízení vysokého školství v Evropě: Principy, struktury, financování a akademičtí pracovníci*. Brusel, Eurydice (informační síť o vzdělávání v Evropě), 2008. Český překlad L. Kotačka, Praha, Ústav pro informace ve vzdělávání, 2009. http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/091CS.pdf.

Estermann, T., T. Nokkala a M. Steinel. *University Autonomy in Europe II: The Scorecard*. Brusel, European University Association, 2011. http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/University_Autonomy_in_Europe_II_-_The_Scorecard.sfb.ashx.

Upozornění redakce

Upozorňujeme čtenáře a autory, že vzhledem k nadcházejícím svátkům Velikonoc vyjde další číslo Žurnálu UP (22) až **20. dubna** (s uzávěrkou 16. dubna).

Děkujeme za pochopení.

Redakce

Břežnová produkce**Pedagogická fakulta**

Bartoš, M.: *O přírodě s láskou*. 1. vyd., 494 s. Nepronájené
 Michalík, J. a kol.: *Kvalita života osob pečujících o člena rodiny s těžkým zdravotním postižením*. 1. vyd., 220 s. Nepronájené
 Křížovská, P. a kol.: *Problematika edukace osob s mentálním postižením*. 1. vyd., 88 s. Nepronájené
 Kunhartová, M., Horváthová, I., Potměšil, M.: *Podpora komunikačních schopností dětí s kombinovaným postižením*. 1. vyd., 70 s. Nepronájené
 Laitochová, J., Halas, Z.: *Algoritmy v programovacím jazyce C pro učitele matematiky*. Vydáno na CD. Nepronájené
 Petříková, E. (ed.): *4./5. ročník konference Studentské vědecké a umělecké odborné činnosti*. Vydáno na CD. Nepronájené
 Mlčoch, M. a kol.: *Komunikační výchova a školská praxe*. 1. vyd., 238 s. Nepronájené

Filozofická fakulta

Kraus, W.: *Návrat jedince*. 1. vyd., 156 s. Nepronájené
 Šaradín, P. (ed.): *Contemporary European Studies. Vol. 6, Nr. 1/2011*. 112 s. Nepronájené
 Šaradín, P. (ed.): *Contemporary European Studies. Vol. 6, Nr. 2/2011*. 112 s. Nepronájené
 Droberjar, E. (ed.): *Archeologie barbarů*. 1. vyd., 504 s. 350 Kč
 Kupka, M.: *Psychologické aspekty paliativní péče*. 1. vyd., 134 s. Nepronájené
 Kolářová, J., Strnadová, K. (eds.): *Dělání mnohých knih žádného konce není*. 1. vyd., 236 s. Nepronájené
 Schneiderová, S.: *Jak nepsat diplomovou práci*. 1. vyd., 60 s. Nepronájené
 Pechová, O.: *Psychologie náboženství*. 1. vyd., 118 s. Nepronájené
 Bednaříková, B.: *Cvičení z morfologie*. 1. vyd., 72 s. Nepronájené
 Pechal, Z. a kol.: *Dvojstvennost u Dostojevského*. 1. vyd., 100 s.

Institut celoživotního vzdělávání (FF)

Cimbálníková, L.: *Strategické řízení*. 1. vyd., 120 s. 200 Kč.

Cyrlometodějská teologická fakulta

Mareček, P.: *Ježíšovo vzkříšení v evangeliích*. 1. vyd., 336 s. 250 Kč

Velikonoční přání z Přírodovědecké fakulty UP

Letošního ročníku soutěže o nejlepší návrh velikonočního přání vyhlášený děkanem PĚF se zúčastnilo sedm soutěžících se 13 návrhy. Vítězkou se stala studentka PĚF UP 1. ročníku magisterského studia oboru Organické chemie **Bc. Šimona Bošková**. Její návrh ve formátu pohlednice se stane oficiálním velikonočním přáním Přírodovědecké fakulty UP.

Všem soutěžícím děkujeme za účast v soutěži a těšíme se na další výtvoři u příležitosti další soutěže.

Ing. Dagmar Zlámalová

Veselé Velikonoce 2012

Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Žurnál UP, týdeník. Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 OLMOUC, IČO 61989592. Redakce: tel. 585 631 781, 585 631 782, fax 585 222 731, e-mail: velenam.mazochova@upol.cz, milada.hronova@upol.cz, <http://www.zurnal.upol.cz>. Ročník 21, 2011/2012. Odpovědná redaktorka: V. Mazochová. Výkonná redaktorka: M. Hronová. Spolupracovníci redakce: O. Martínek, L. Skácelíková. Jazyková úprava: L. Skácelíková. Technická redakce: M. Cyprlová. Členové redakční rady: F. Dienstbier, J. Fiala, R. Hanuš, F. Chmelík, J. Chrastina, M. Kolář, M. Malacka, H. Marešová, V. Mihal, T. Opatrný, T. Parma. MK ČR E 12524. ISSN 1804-6754. Tiskne Polygrafické středisko Vydavatelství UP. Uzávěrka 2. 4. 2012. Vychází 6. 4. 2012. Uzávěrka příštího čísla je 16. 4. 2012. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, č.j.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.